

udaný důvod vésti k zamítnutí žaloby pro předčasnost, neboť nárok žalobcův jest již splatný a není zákonného předpisu, pro který by žalobce musil s jeho vymáháním čekati na vyměřené úrazové renty pojišťovnou. Nebude-li možno rozdíl mezi rentami žalobci příslušejícími podle všeobecných předpisů a podle úrazového zákona jinak zjistiti, bude to důvodem přerušení řízení podle §u 190. c. ř. s. až do rozhodnutí úrazové pojišťovny, žaloba z toho důvodu nemůže býti zamítnuta. To platí i ohledně druhého žalovaného Alfreda H. Jelikož dovolání bylo podáno také jménem tohoto žalovaného a navrhuje zrušení obou rozsudků v celém obsahu, bylo mu vyhověno u obou žalovaných a uznáno, jak uvedeno.

Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 19. prosince 1923. Rv. I. 1098/23.

Podmínky práva retenčního podle čl. 313 obch. zák.

Zemský soud v P. vyhověl žalobě firmy T. a Ph. ve V. proti F. K. v Praze o vydání 18 kusů střížního zboží a stroje na stříhání vzorků, zjistiv, že strany spolu sice vyjednávaly o podmínkách smlouvy komisionářské, že však k definitivnímu ujednání smlouvy té nedošlo, že během vyjednávání toho žalovaný, jakožto nastávající komisionář v městě P., obdržel od příjemce žalující firmy do uschování uvedené zboží a stroj, jež se zdráhá žalující firmě vydati s tím odůvodněním, že mu přísluší retenční právo pro výlohy 18.412 Kč 95 h a 950.000 K rak. za žalující firmu vynaložené. V odůvodnění uvedl soud své stolic, že se žalovaný dovolával smluveného práva retenčního, tedy retenčního práva podle čl. 313 a násl. obch. zák., ale práva toho nedokázal, ježto právě s ujednáváním smlouvy komisionářské sešlo, že se rovněž nemůže odvolávati na výjimečné ustanovení § 471 obč. zák. ve znění třetí dílčí novely, ježto ani netvrdí, že by byl na věci, uvedené ve výroku rozsudečném, byl učinil nějaký skutečný náklad, takže jemu nepřísluší retenční právo ani podle smlouvy, ani podle ustanovení zákona.

Vrchní zemský soud v P. vyhověl odvolání žalovaného a zrušil rozsudek prvního soudu, vyhradiv právní moc, z těchto důvodů: Soud odvolací souhlasí se zjištěním prvního soudu, že mezi stranami nedošlo k definitivní smlouvě komisionářské, následkem čehož nemůže se žalovaný dovolávati ustanovení čl. 374 obch. zák., aby uplatnil právo retenční; naproti tomu však nesdílí odvolací soud názor prvního soudu, že žalovaný nemůže

uplatňovati právo retenční podle čl. 313 obch. zák., poněvadž neprokázal, že bylo smluveno, neboť tento předpis nepředpokládá, že retenční právo bylo smluveno, nýbrž stanoví, že obchodník má pro své splatné pohledávky, vzniklé ze vzájemných obchodů, retenční právo na věcech dlužníkových, které s vůlí dlužníkovou přišly do jeho držení na základě těchto obchodů. Z toho plyne, že retenční právo vzniká i bez ujednání, když tu jsou předpoklady čl. 313 obch. z., vyžaduje se však, aby ten, kdo chce toto právo uplatnit, vyrozuměl o tom druhou stranu. A tu jest v daném případě nesporno, že obě strany jsou obchodníky, že žalující firma odevzdala žalovanému zboží za účelem obchodů, že žalovaný z těchto obchodů odvozuje své nároky na zaplacení výloh, pro něž uplatňuje své právo retenční na tomto zboží a tvrdí, že obnosy ty jsou splatny. Lhostejno jest při tom, o jaký obchod se jedná; čl. 313 obch. zák. vyžaduje jen obchodní spojení, a to zde bylo. Uplatňování retenčního práva se stalo dopisem žalovaného ze 24. dubna 1924, ač i pouhé zadržení věcí dlužno pokládati za uplatnění tohoto práva, k čemuž se zvláštní formy nevyžaduje. Jedná se proto jen o to, zdali tvrzené pohledávky jsou po právu, pocházejí-li z těchto vzájemných obchodů a jsou-li také splatny. Ježto se nabídnutými důkazy v tomto směru prvý soud nezabýval, zůstalo řízení neúplným, a byl proto rozsudek zrušen.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolací stížnosti žalující firmy z těchto důvodů:

Žalovaný vznesl ve sporu o vydání předmětů v žalobě uvedených námitku, že si věci ony zadržuje k zajištění svých pohledávek 18.412 Kč a 950.000 kor. rak., jež mu proti žalobkyni vzešly z hotových vydání pro ni vynaložených, které také během řízení určitě specifikoval.

Jde tedy o to, zda jsou dány zákonné podmínky, aby žalovaný mohl vykonati právo retenční. V úvahu mohla by tu přijíti ustanovení čl. 313 a 374 obch. zák., neb § 471 obč. zák., z nichž obě posléz uvedená, jak již oba nižší soudy správně dovodily, nedopadají, poněvadž jest jednak zjištěno, že mezi spornými stranami nedošlo k ujednání smlouvy komisionářské, jednak nesporno, že žalovaný neučinil na věci, o něž jde, žádného nákladu.

Zbývá tedy předpis čl. 313 obch. zák., podle něhož přísluší obchodníku pro jeho splatné pohledávky ze vzájemných obchodů s jiným obchodníkem retenční právo na movitých věcech neb cenných papírech dlužníkových, které s vůlí tohoto na základě

obchodů přešly v jeho držbu, pokud je má ještě v detenci neb jinak jimi může nakládati.

Jest nesporno, že obě strany jsou obchodníky, a že předměty v žalobě uvedené s vůlí žalobkyně jako jich vlastnice byly zaslány resp. odevzdány žalovanému, který je má dosud v detenci. Žalobkyně přiznala v žalobě, že zboží bylo dáno žalovanému za účelem zřízení jejího skladu a majitel firmy té potvrdil jako strana výslovně, že věci ony svěřil žalovanému jako své vlastnictví, z čehož plyne, že není v odporu se spisy, uvádě-li odvolací soud, že jest nesporno, že bylo zboží odevzdáno žalovanému z a účelem obchodu.

Jde tedy jen o to, zda věci ony přešly v držení žalovaného na základě obchodů a zda možno pohledávky žalovaného, předpokládaje ovšem jich pravost a splatnost, pokládati za pohledávky ze vzájemných obchodů se žalobkyní.

K oběma otázkám jest přisvědčiti.

Byť i nebyla v době předání sporných předmětů žalovanému a ani později zastupitelská resp. komisionářská smlouva mezi stranami dojednána, přece jen se o ní vyjednávalo, a zaslala žalobkyně zboží i stroj na stříhání vzorků žalovanému jen za tím účelem, aby jich bylo upotřebeno v jejím obchodě, který zařizovala v Praze a jehož vedoucí silou měl být žalovaný.

V nejpříznivějším případě šlo tu tedy o přípravné práce k zahájení provozu obchodu, jež jsou samy obchody ve smyslu čl. 273 obch. zák.

Dostaly se tedy věci ony v držení žalovaného na základě obchodů.

Pohledávky žalovaného, jak je tento vypočítává, jsou jednak zálohy vyplacené za žalobkyni jejím zřízencům, jednak hotová vydání na různých poplatcích, clech, dani atd., tedy vešměs platy vynaložené v zájmu a k účelu provozu jejího obchodu.

I takové konání platu, které obchodník se zřetelem k provozu obchodu jiného obchodníka vynaloží a jež jsou vlastně zápůjčkami, jest obchodem podle čl. 273. obch. zák. a plyne již z povahy věci, že jsou to obchody vzájemné, totiž ujednané právě mezi těmito dvěma obchodníky.

Byly by tedy dány na straně žalovaného veškeré podmínky k nabytí práva retenčního podle čl. 313 obch. zák., kdyby bylo zjištěno, že jeho pohledávky jsou po právu a splatny.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu v Brně z 11. prosince 1925 č. j. R I 977/25-1. —t.